

Nr 122

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, m. m.; given Stockholms slott den 21 mars 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att dels antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. samt förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost, dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Netzen

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag till fortsatta statliga stödåtgärder åt odlingen av oljelin, spånadslin och hampa under regleringsåret 1958/59.

Vidare hemställes om bemyndigande att för stöd åt fodersäsexport använda avgiftsmedel, som internt upptagits inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen.

Sådan ändring av jordbruksvaruförordningen föreslås, att — därest undantag icke medges av statens jordbruksnämnd — införselavgift skall erläggas jämväl vid återinförsel av svensk jordbruksvara. Därvid avses även kvantitativ importreglering skola få tillämpas.

Dessutom hemställes om bemyndigande att för skum- och kärnmjök in-föra särskilda av fettinnehållet oberoende utjämningsavgifter. I konsekvens härmed föreslås även att sådan torr- eller kondensmjök med låg fetthalt, som tillverkas vid mejeri, skall kunna — såsom redan sker i fråga om ost med låg fetthalt — beläggas med särskild för den färdiga varan bestämd avgift.

I anslutning till förslaget till ny tulltaxa i propositionen 1958: 90 samt till en inom statens jordbruksnämnd upprättad promemoria i ämnet föreslås vissa jämkningar i fråga om gränsdragningen mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m.

I fråga om sockerhaltiga varor, vilka icke tillhör jordbruksregleringen, har skatten å socker beaktats vid avvägningen av tullsatserna i förslaget till ny tulltaxa. I anslutning härtill föreslås, att vid införsel av vissa sockerhaltiga jordbruksregleringsvaror (vissa såser, fettemulsioner, bakhjälpmedel, wafers m. m.) belopp, som motsvarar sockerskatten, skall uttagas för socker-innehållet i varorna.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956
(nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur
och jordbruksprodukter m. m.**

Härigenom förordnas, att 7 § förordningen den 7 juni 1956 angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

7 §.

Bestämmelserna i — — — eller utrustning.

Beträffande vara, som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under e) upptagna eller enligt 6, 7 eller 8 § samma förordning, skall skyldighet att erlagga införselavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, som alstrats eller tillverkats inom landet, eller av hit tidigare införd utländsk vara, vid vars utförsel erhållits återbäring av förut erlagd införselavgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1958.

**Förslag
till
förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den
10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost**

Häri genom förordnas, att 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd må, i den mån så prövas erforderligt för att åstadkomma en utjämning av intäkterna från olika grenar av mejerirörelse, förordna att särskild avgift (*utjämningsavgift*) skall upptagas för mjölk och grädde, som från mejeri levereras till annan än mejeri eller av mejeri användes för tillverkning av andra varor än smör, grädde och ost, ävensom för ost, torrmjölk och kondenserad mjölk, som tillverkas vid mejeri eller levereras från mejeri till annan än mejeri.

Med mejeri — — — 1936 (nr 174).

3 §.

Utjämningsavgift må för nedan angivna varor bestämmas till högst följande belopp per kilogram

ost med lägre fetthalt i torrs substansen än 45 procent	125 öre
torrmjölk med fetthalt ej överstigande 20 procent	120 öre
mjölk med fetthalt ej överstigande 1,5 procent	10 öre
kondenserad mjölk med fetthalt ej överstigande 8 procent	50 öre
margarinost	50 öre

För annan vara skall avgiften utgå med högst ett belopp, som motsvarar sextio öre för etthundra gram av det mjölkfett varan innehåller.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1958.

¹ Senaste lydelse, se beträffande rubriken SFS 1956: 409, beträffande 1 § 1952: 364 och beträffande 3 § 1953: 377.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 mars 1958.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, *fråga om vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, m. m. samt anför därvid.*

Inledning

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 173 000 000 kr.

I skrivelse den 4 februari 1958 har statens jordbruksnämnd såvitt angår 1958 års skörd, framlagt förslag till garantipris för oljelinfrö och spånads-linfrö samt till riktpreis för linhalm och hamphalm.

Vidare har jordbruksnämnden i skrivelse den 18 februari 1958 hemställt om bemyndigande att för stöd av fodersäsexport få använda — förutom utförselavgifter för fodersäd och andra fodermedel — även avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen.

I skrivelse den 11 februari 1958 har jordbruksnämnden hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förklara hinder icke möta för nämnden att, när det gäller återinförsel av svensk jordbruksvara, upprätthålla en kvantitativ importreglering och att handha denna reglering i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anförts i skrivelsen.

Efter framställning av Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. har jordbruksnämnden i skrivelse den 18 februari 1958 hemställt om bemyndigande att för skum- och kärnmjök, som av mejeri försäljes till förbrukare, ävensom för torr- och kondensmjök, som tillverkas vid mejeri eller som levereras från mejeri till annan än mejeri, uttaga särskild utjämningsavgift, oberoende av mjölkfettsinnehållet, samt att för annan vara än vissa slag av ost, av torr mjök och av kondenserad mjök samt margarinost höja

den högsta medgivna utjämningsavgiften från 50 öre till 60 öre per 100 g av det mjölkfett varan innehåller.

Jordbruksnämnden har vidare i utlåtande den 1 november 1956 över 1952 års tulltaxekommittés betänkande angående tulltaxa framlagt vissa förslag på jordbruksprisregleringens område. I anslutning härtill samt till arbetet inom finansdepartementet med förslag till en ny tulltaxa har inom jordbruksnämnden den 11 februari 1958 upprättats en promemoria angående gränsdragning i tveksamma fall mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m.

I en inom jordbruksnämnden den 28 februari 1958 upprättad promemoria föreslås, att nämnden bemyndigas att i fråga om vissa säser, fettemulsioner, bakhjälpmiddel och wafers utöver redan utgående avgifter för sockerinnehållet i ifrågavarande produkter, som införes till riket, även uttaga belopp, som motsvarar den fr. o. m. den 5 februari 1958 utgående sockerskatten.

Stödet åt odlingen av olje- och spånadslin samt hampa

Statens jordbruksnämnd erinrar i sin omförmälda skrivelse den 4 februari 1958 om att Kungl. Maj:t med riksdagens medgivande den 31 maj 1957 anbefallt nämnden att av behållningen i nämndens clearingkassa för fettvaror avsätta ett belopp av 4 000 000 kr. för att användas till stöd för en av beredskapsskäl motiverad fortsatt odling av oljelin samt till stöd för spånadslinodlingen genom omhändertagande och avyttring av oljefrö från dessa odlingar. Nämnden upplyser, att sagda belopp den 31 december 1957 överförts till ett särskilt konto, benämnt »linoljekassan».

Jordbruksnämnden erinrar vidare om att nämnden bemyndigats att av omförmälda belopp taga medel i anspråk för infriande av den av statsmakterna för 1957 års skörd av olje- och spånadslinfrö lämnade prisgarantien. Garantipriset för 1957 års skörd fastställdes till 75 öre per kg frövara med 18 procent vattenhalt och 96 procent renhet. Uppskattningsvis torde man enligt nämnden kunna räkna med att prisgarantien för 1957 års skörd kommer att omfatta omkring 1 700 ton oljelinfrö och omkring 1 800 ton spånadslinfrö, allt avseende torkad vara med 7 1/2 procent vattenhalt. Med utgångspunkt härifrån samt hittills gjorda försäljningar av nämnda skörd och det aktuella marknadsläget beräknar nämnden den förlust, som skall täckas av linoljekassan, till omkring 750 000 kr., varav 350 000 kr. beräknas falla på oljelinfröet. Enligt denna beräkning skulle sålunda, sedan prisgarantien för 1957 års skörd fullgjorts, av linoljekassan kvarstå 3 250 000 kr. Om kostnaderna för prisgarantien även i fortsättningen skulle kunna begränsas till omkring 750 000 kr. per år beräknar nämnden, att det för ändamålet avsatta beloppet skulle räcka under 6 odlingssäsonger eller t. o. m. 1962 års odling.

Då stödet åt oljelinodlingen primärt lämnas av beredskapsskäl för att göra det möjligt att upprätthålla ett önskvärt inhemskt lager av utsäde samt

Kungl. Maj:ts proposition nr 122 år 1958

att hos odlarna vidmakthålla kunskap om odlingen, anser jordbruksnämnden det angeläget, att odlingen begränsas till vad som kan anses erforderligt för uppnående av detta syfte. Detta torde enligt nämnden kunna ske med en årlig odling av ungefär samma omfattning som under år 1957.

Jordbruksnämnden upplyser, att nämnden vid de förhandlingar angående garantipriset för oljelinfrö av 1958 års odling, som nämnden upptagit med Sveriges oljeväxtodlares centralförening, mot bakgrunden av det nyss sagda, väckt frågan om en begränsning av prisgarantien till att avse en på förhand bestämd maximikvantitet marknadsförd frövara. Med hänsyn till den starkt minskade totala höstsådden torde det nämligen i år arealmässigt sett finnas stort utrymme för en ökad odling av vårsådda grödor. Härtill kommer att priserna på spannmål kan väntas bli låga. Enligt nämndens mening borde sålunda prisgarantien för 1958 års odling begränsas till att avse en kvantitet av högst 2 000 ton oljelinfrö med 18 procent vattenhalt och 96 procent renhet. Vad angår garantipriset har nämnden — mot bakgrunden av prisutvecklingen — ansett att detta icke bör sättas högre än 70 öre per kg frövara av sistnämnda kvalitet. Detta innebär en sänkning i förhållande till föregående år med 5 öre eller 7 procent. Nämnden upplyser, att Sveriges oljeväxtintressenter förutser en motsvarande sänkning beträffande prissättningen på övriga oljeväxter samt att representanterna för odlarna förklarat sig införstådda med nämndens ståndpunktstagande.

Vad angår stödet å spånadslinodlingen anför jordbruksnämnden, att den överlagt med Riksförbundet Lin och hampa. Nämnden har härvid föreslagit, att garantipriset för spånadslinfrö, i likhet med föregående år, skall vara detsamma som föreslagits för oljelinfrö. Det har också synts nämnden skäligt, att en begränsning i fråga om prisgarantiens omfattning, motsvarande den vilken föreslagits beträffande oljelinfrö, även skall tillämpas för spånadslinfrö av 1958 års odling. Mot dessa förslag från nämndens sida har riksförbundet icke haft något att invända.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jordbruksnämnden, att Kungl. Maj:t måtte dels fastställa ett garantipris av 70 öre per kg av oljelinfrö och spånadslinfrö av 1958 års odling med 18 procent vattenhalt och 96 procent renhet, dels förordna, att nämnda garantipris skall gälla en kvantitet av högst 2 000 ton oljelinfrö och högst 2 000 ton spånadslinfrö av nämnd kvalitet, dels bemyndiga nämnden att till fullgörande av prisgarantien för oljelinfrö och spånadslinfrö av 1958 års odling taga medel i anspråk ur den s. k. linoljekassan.

Jordbruksnämnden har i detta sammanhang även överlagt med Riksförbundet Lin och hampa rörande riktpriserna för linhalm och hamphalm av 1958 års odling. För 1957 års skörd fastställde Kungl. Maj:t riktpriset för linhalm i enlighet med förslag av nämnden och riksförbundet till 22 öre per kg, vilket innebar en sänkning av 2 öre gentemot föregående år. Med hänsyn till de priser, som kunnat erhållas för den vid beredningen

framvunna linfibern, har emellertid odlarna, anför nämnden, icke på långt när kunnat erhålla det för halmen angivna riktpriset. Prisutvecklingen på världsmarknaden i fråga om linfiber synes icke heller vara sådan, att man för 1958 års skörd kan antagas bli i stånd att betala ett högre halmpris än för 1957 års skörd. Med hänsyn härtill har nämnden och riksförbundet enats om att för linhalm av 1958 års skörd föreslå en sänkning av riktpriset med ytterligare 2 öre per kg till 20 öre per kg.

Riktpriset för h a m p h a l m fastställdes av Kungl. Maj:t för 1957 års skörd till 15 öre per kg. Detta innebar en höjning med 2 öre i förhållande till föregående års riktpris. Höjningen motiverades i skrivelse av nämnden den 29 januari 1957 av nödvändigheten att upprätthålla intresset för odling i sådan omfattning, att hamperedningsverket i Visby skulle kunna drivas med tillfredsställande kapacitetsutnyttjande. Odlarna förband sig i detta sammanhang att under en 5-årsperiod odla viss areal hampa. Någon anledning att för 1958 års odling ändra det sålunda fastställda riktpriset anser nämnden och riksförbundet icke föreligga.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jordbruksnämnden, att för 1958 års odling måtte fastställas ett riktpris av 20 öre per kg för linhalm och 15 öre per kg för hampfiber.

Stödåtgärder för fodersädsexport

Såsom förut nämnts har statens jordbruksnämnd i sin skrivelse den 18 februari 1958 hemställt om bemyndigande att för stöd av fodersädsexport få använda — förutom utförselavgifter för fodersäd och andra fodermedel — även avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen. Jordbruksnämnden förutsätter, att de genom interna avgifter inflytande medlen endast skall användas vid export av fodersäd på det sätt och i den utsträckning, som kan komma att överenskommas mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation.

Till stöd för sin förevarande framställning anför jordbruksnämnden bl. a. följande.

I jordbruksprisutredningens i december 1954 avgivna betänkande (SOU 1954:39) behandlades bl. a. frågan om produktionens fördelning på olika produkter. Utredningen framhöll i detta sammanhang, att det ej minst ur jordbrukets egen synpunkt var av betydelse, att en eventuell överskottsproduktion fördelade sig på sådana produkter, för vilka avsaltningsmöjligheterna var gynnsammast. Erfarenheten visade, att avsaltningsmöjligheterna på utlandsmarknaden rätt snabbt kunde komma att ändras. Om överskottsproduktionen skulle kunna avsättas på gynnsammaste sätt, måste därför produktionen såvitt möjligt anpassas till ändrade exportförhållanden. Mot dessa uttalanden, vilka återgavs i den till 1955 års riksdag framlagda propositionen nr 198 angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter, gjordes inga erinringar av departementschefen.

I propositionen 1955:198 behandlades vidare bl. a. frågan om möjligheterna att lämna stöd vid export av olika slag av jordbruksprodukter. I fråga

om fodersäd innebar propositionen, att export härav i vissa fall skulle kunna stödjas genom bidrag. För sådana bidrag skulle dock endast få användas medel, som influtit genom utförselavgifter för fodersäd och andra fodermedel. Förslaget, vilket stod helt i överensstämmelse med vad jordbruksprisutredningen i detta avseende förordat, godkändes av riksdagen.

Jordbruksnämnden har emellertid funnit läget nu vara sådant, att frågan om möjligheten att även anlita andra medel för stödjande av fodersädsexport bör upptagas till prövning. Som motivering härför anför jordbruksnämnden i huvudsak följande.

Utförselavgifter för fodersäd och andra fodermedel kan endast inflyta i ett läge, då exportprisnivån (d. v. s. världsmarknadspriset med avdrag av exportkostnader) ligger högre än den för vederbörande fodervara gällande övre prisgränsen. Ett sådant läge har icke inträffat sedan systemets ikraftträdande och det förefaller osannolikt, att pris- och marknadsförhållandena inom överskådlig tid skall bli sådana, att ett uttagande av utförselavgifter kan bli aktuellt. Situationen på den inhemska fodersädsmarknaden är i stället nu den, att fodersädspriserna, sedan 1957 års skörd började saluföras, legat under den nedre prisgränsen, trots att införselavgifterna höjts till av Kungl. Maj:t fastställda maximibelopp.

Möjligheterna att exportera fodersäd ter sig enligt nämndens mening emellertid för den närmaste framtiden snarast ljusare än möjligheterna till export av animaliska produkter och exportförlusterna torde även relativt sett bli betydligt lägre vid export av fodersäd än vad fallet är vid export av animalieprodukter. Erfarenheterna från den gångna hösten och vintern tyder för övrigt på att kostnaderna för fodersädsexport innevarande år skulle bli ej oväsentligt lägre än kostnaderna för brödsädsexport.

På grund av att arealen av hösten 1957 sådda grödor är låg, torde man enligt nämnden ha att vänta en ovanligt stor odling av fodersäd under år 1958. I händelse av normalt skördeutbyte kan man därför räkna med att fodersädsskörden innevarande år kan komma att bli så stor och priserna så låga, att de kan komma att innebära stimulans till en ökning av animalieproduktionen, vilken med hänsyn till avsättningsmöjligheterna på detta område icke är önskvärd. För att man skall kunna motverka en sådan utveckling synes det nämnden välmotiverat, att ökade möjligheter skapas att, om så anses lämpligt, genom export avlasta en del av fodersädstillgångarna under regleringsåret 1958/59.

Frågan om åtgärder för att möjliggöra export av fodersäd har på grund härav diskuterats mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. Nämnden och delegationen har under diskussionerna kommit till full enighet om det önskvärda i att sådana avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, skall kunna användas även för att stödja export av fodersäd i sådana fall, då det med hänsyn till avsättningsförhållandena ter sig ekonomiskt gynnsammare att exportera fodersäd än att använda fodersäden för animalieproduktion och exportera de därvid framvunna produkterna. Genom en dylik export ernås nämligen en avlastning i fråga om behovet av exportstöd åt övriga produktionsgrenar.

Importregleringen vid återinförsel av svensk jordbruksvara

Enligt en grundregel i det nu gällande prissättningsystemet på jordbrukets område skall införseln till riket av varor, som avses i förordningen den 7 juni 1956, nr 401, (i det följande benämnda jordbruksvaror) från bl. a. de i OEEC deltagande länderna i regel få ske utan kvantitativ begränsning och utan importlicens under förutsättning, att stadgad införselavgift erlägges. Härmed har tillgodosetts intresset av att — med en av införselavgifterna föranledd höjning — få en anpassning av den inhemska prisnivån på jordbruksprodukter till världsmarknadens prisnivå. Genom antagandet av den ifrågavarande grundregeln, som skapar vissa garantier för att andra länder skall ha möjlighet att inom Sverige finna avsättning för sina jordbruksprodukter, har Sverige även visat sin beredvillighet att uppfylla vissa i det internationella samarbetet framförda eller överenskomna liberaliseringskrav.

Statens jordbruksnämnd har i sin förut nämnda skrivelse den 11 februari 1958 anmält, att hos nämnden i ett nu aktuellt fall och i enstaka fall även tidigare fråga väckts om återinförsel i oförändrat skick av svensk jordbruksvara. Denna återinförsel skall enligt 7 § andra stycket jordbruksvaruförordningen, jämfört med 5 § punkt s) tulltaxeförordningen, i princip ske avgiftsfritt. Vid dylik återinförsel är enligt nämnden den nyssnämnda licensfriheten uppenbarligen icke motiverad av hänsyn till de intressen, som har angivits i det föregående. Nämnden framhåller, att den också i de föreskrifter om importregleringen, som utfärdats med stöd av Kungl. Maj:ts brev till nämnden den 7 juni 1956 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. (jordbruksnämndens cirkulär 1956: 40, p. 10, jämfört med p. 9 och med bilaga 6; senaste lydelse av p. 9 enligt cirkulär 1957: 54, avd. A) uteslutit de i Sverige framställda produkterna från de varor, som skulle få införas licensfritt. Sverige har nämligen icke medtagits i den förteckning över inköps- eller ursprungsländer, som har avgörande betydelse för om vederbörande produkt skall få införas licensfritt.

Även om en återinförsel av svensk jordbruksvara hittills endast har varit aktuell i ett fåtal fall, anser jordbruksnämnden det nödvändigt, att en kvantitativ importreglering i hithörande fall får upprätthållas. Då det här är fråga om en återinförsel av produkter, som — ofta med vissa uppoffringar i prisavseende för det svenska jordbruket — redan har avlastats från den inhemska jordbruksmarknaden, måste enligt nämndens uppfattning den kvantitativa regleringen upprätthållas på sådant sätt, att återinförsel medges endast i den mån den icke äventyrar det svenska jordbrukets intressen. Vid bedömningen av ansökningar om sådant medgivande (licens) bör enligt nämndens mening hänsyn tagas bl. a. till de föreliggande pris- och marknadsförhållandena och även kunna beaktas, i vad mån importören med vederbörande prisregleringsförening har återreglerat de prisrabatter eller bidrag, som kan ha utgått vid utförseln av den ifrågavarande produkten.

Jordbruksnämnden anför vidare, att eftersom de svenska jordbruksvarorna exporteras till de priser, som kan utfås i köparlandet, kan priset på en sådan exportvara i många fall komma att understiga de inom landet rådande priserna. Skillnaden torde i stort sett motsvara det importskydd, som samtidigt faktiskt föreligger vid importen till Sverige av motsvarande vara (eventuella införselavgifter, fraktkostnader). Enligt nämndens mening föreligger därför uppenbarligen även skäl för en sådan ändring i jordbruksvaruförordningen, att — därest undantag icke medges av nämnden — införselavgift skall erläggas jämväl vid en återinförsel av svensk jordbruksvara. Efter en dylik avgiftsbeläggning skulle i de fall, då medgivande sökes till återinförsel av svensk jordbruksvara, medgivandet sannolikt som regel kunna meddelas utan att prisbildningen inom landet därigenom störes i någon nämnvärd grad. Avslag torde då böra komma i fråga endast i de speciella fall, där återinförseln avser mera betydande, vid exporten prisrabatterade partier, och där importskyddet vid återinförseln med hänsyn till rådande avgifts- och fraktförhållanden (låg avgift eller ingen avgift, låg fraktkostnad) är avsevärt lägre än den — icke återreglerade — prisrabatt, som har åtnjutits vid utförseln. I motsatta fall synes å andra sidan icke blott böra lämnas medgivande till återinförseln utan skäligen även böra meddelas befrielse, helt eller delvis, från den vid importtillfället gällande införselavgiften.

Under återopande av det anförda har jordbruksnämnden hemställt, att Kungl. Maj:t måtte dels förklara hinder icke möta för nämnden att, när det gäller återinförsel av svensk jordbruksvara, upprätthålla en kvantitativ importreglering och att handha denna reglering i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående, dels föranstalta om ändring i jordbruksvaruförordningen i enlighet med ett nämndens skrivelse bifogat utkast till författningsändring.

Ändrade bestämmelser om utjämningsavgift å mjölk, grädde och ost

I skrivelse den 18 februari 1958 har statens jordbruksnämnd, efter framställning av Svenska mejeriernas riksförening u. p. a., hemställt om be- myndigande att för skum- och kärnmjölk, som av mejeri försäljes till förbrukare, ävensom för torrmjölk och kondenserad mjölk, som tillverkas vid mejeri eller som levereras från mejeri till annan än mejeri, uttaga särskild utjämningsavgift, oberoende av mjölkfettsinnehållet, samt att för annan vara än vissa slag av ost, av torrmjölk och av kondenserad mjölk samt margarinost höja den högsta medgivna utjämningsavgiften från 50 öre till 60 öre per 100 g av det mjölkfett varan innehåller.

I fråga om nu gällande bestämmelser om utjämningsavgift å mjölk, grädde och ost anför jordbruksnämnden i huvudsak följande.

Enligt förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost kan särskild avgift (utjämningsavgift) upplagas för mjölk

och grädde, som från mejeri levereras till annan än mejeri eller av mejeri användes för tillverkning av andra varor än smör, grädde och ost, ävensom för ost, som tillverkas vid mejeri eller levereras från mejeri till annan än mejeri. Utjämningsavgift för ost med lägre fetthalt i torrs substansen än 45 procent må bestämmas till högst 1 kr. 25 öre per kg. För annan vara skall avgiften utgå med högst ett belopp, som motsvarar 50 öre för 100 g av det mjölkfett varan innehåller. Uppbörderna av utjämningsavgifter omhändervades av Svenska mejeriernas riksförening och avgiftsmedlen och deras avkastning skall återgå till mejerierna i form av utjämningsbidrag för mjölk eller mejeriprodukter. Genom förordning den 2 juni 1950 (nr 474) har förordningen om utjämningsavgift förlängts att gälla tills vidare.

Enligt förordningen 1947: 378 kan således avgift för mjölk och grädde upptagas endast å det mjölkfett varan innehåller. För skum- och kärnmjölk kan med hänsyn härtill uttagas avgifter med mycket blygsamma belopp, 0,25 resp. 1,5 öre per kg. Då det gäller tormjölk och kondensmjölk kan utjämningsavgift upptagas för den mjölk och grädde, som från mejeri levereras till annat företag än mejeri för tillverkning av torr- eller kondensmjölk eller som av mejeri användes för tillverkning av sådan vara. Däremot kan avgift nu icke upptagas på den vid mejeri tillverkade varan eller för sådan vara vid leverans från mejeri. I vissa lägen kan det emellertid — såsom nu sker i fråga om ost — vara mera praktiskt att lägga avgiften på tillverkningen eller försäljningen av den färdiga varan i stället för på råvaran.

Beträffande innebörden av och skälen för den av Svenska mejeriernas riksförening hos jordbruksnämnden gjorda framställningen om vissa ändringar i ifrågavarande bestämmelser anför nämnden följande.

Svenska mejeriernas riksförening har anhållit, att jordbruksnämnden måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning om vissa ändringar av förordningen om utjämningsavgift. Ändringsförslaget innebär i huvudsak, att för skum- och kärnmjölk, som av mejeri försäljes till förbrukare, särskild avgift skall kunna uttagas oberoende av mjölkfettinnehållet samt att avgift skall kunna upptagas även för torr- och kondensmjölk, som tillverkas vid mejeri och vid annat företag än mejeri, eller som levereras från mejeri till annan än mejeri. Då det gäller vara med litet mjölkfettinnehåll, såsom skummjölk och mager tormjölk samt kondenserad mjölk, har för resp. vara föreslagits en högsta avgift, som icke ställts i relation till fettinnehållet. Vidare har riksföreningen föreslagit, att den i 3 § förordningen för »annan vara» medgivna högsta avgiften av 50 öre för 100 g av det mjölkfett, varan innehåller, måtte höjas till 60 öre.

I samband med partiprishöjningen på konsumtionsmjölk fr. o. m. den 1 januari 1958 med 7 öre per l rekommenderade riksföreningen mejerierna att samtidigt höja priserna på skum- och kärnmjölk med 4 öre per l, dock med undantag för sådan mjölk, som återlämnades till mjölkproducenterna eller som försålades till kondens- och tormjölksfabriker. Den rekommenderade prishöjningen måste ses i samband med höjningen av priset på konsumtionsmjölken, för vilken utjämningsavgift utgår med nära 12 öre per kg. De genom sistnämnda prishöjning inflytande medlen användes till förbättring av priset på den mjölk, som går till smörtillverkning, och till utjämningsbidrag för all vid mejeri invägd mjölk. Även skum- och kärnmjölken bör enligt riksföreningens mening få medverka i en sådan utjämningsbidrag.

Vid tormjölksfabrikerna tillverkas torr- och kondensmjölk av olika slag och för olika ändamål, exempelvis för bagerier, konditorier och charkuterier

samt för choklad-, glass- och konservindustrier. Likaså tillverkas barnmjölkspulver och instantpulver (snabblöslig typ av skummjölkspulver för hushållsbruk). Då inom livsmedelsindustrien, vid bagerier, konditorier och storkök m. fl. torrmjök i alltmer vidgad omfattning användes i stället för färskmjök, kommer den kvantitet mjök, varå utjämningsavgift utgår, att minska i förhållande till vad eljest skulle vara fallet. Under sådana förhållanden bör utjämningsavgift även uttagas på såväl fet som mager torrmjök och kondenserad mjök, dock med undantag för vad som användes till djurfoder resp. exporteras. Enär fetthalten i torrmjök och kondenserad mjök varierar, skulle det tydligen kunna bli fråga om flera olika avgifter per kg vara. Det synes därför riksföreningen vara lämpligare att låta utjämningsavgiften utgå icke för den färdiga varan utan i förhållande till de kvantiteter mjök, som kommer till användning vid tillverkningen av torrmjök resp. kondenserad mjök. Författningen bör dock enligt riksföreningen ändras så, att utjämningsavgift må kunna uttagas på den färdiga varan och att avgiften därvid skall erläggas av tillverkaren.

I fråga om avgiftsberäkningen för skum- och kärnmjök samt torr- och kondensmjök har riksföreningen föreslagit, att förordningen om utjämningsavgift ändras så, att avgift må bestämmas till högst följande belopp per kg, nämligen för skum- och kärnmjök 10 öre, kondenserad mjök med fetthalt av högst 8 procent 50 öre samt torrmjök med fetthalt av högst 20 procent 120 öre. För torrmjök och kondenserad mjök med högre fetthalt avses avgiftsberäkningen, i enlighet med nu gällande bestämmelser, skolaske med hänsyn till varans innehåll av mjölkfett. Då den nuvarande utjämningsavgiften för 3-procentig konsumtionsmjök är nära 12 öre per kg och den högsta utjämningsavgift, som med tillämpning av bestämmelserna i nu gällande förordning kan uttagas för sådan mjök, är 15 öre per kg, har riksföreningen föreslagit, att det i förordningen angivna högsta avgiftsbeloppet om 50 öre pr kg mjölkfett samtidigt höjes till 60 öre. Härigenom skulle utrymme finnas för att höja utjämningsavgiften för konsumtionsmjök till 18 öre per kg.

Jordbruksnämnden har för sin del ansett angeläget, att i nuvarande läge med ökade priser på konsumtionsmjölken samt på skum- och kärnmjök, som går direkt till konsumtion samt till bageriändamål o. d., möjlighet bör finnas att kunna verkställa utjämnningen mellan olika mejeriprodukter så, att även skum- och kärnmjölken, vars prissättning numera är helt fri, beläggas med utjämningsavgift. Nämnden upplyser i detta sammanhang, att den årliga kvantiteten sålunda försåld skum- och kärnmjök, med undantag av sådan som från mejeri återlämnas till leverantör, f. n. kan beräknas till 43 000 ton. I konsekvens med det nyss anförda bör även torr- och kondensmjök med ringa fetthalt kunna — såsom f. n. sker beträffande ost med lägre fetthalt än 45 + — beläggas med särskild för den färdiga varan bestämd avgift. Jordbruksnämnden har funnit de för resp. varuslag föreslagna högsta avgifterna väl avvägda och anför härom följande.

Då det gäller avvägningen av högsta avgiften för torr- och kondensmjök har man utgått från den vid tillverkningen av resp. vara beräknade mjökåtgången, vilken för 1 kg mager torrmjök utgör 11,5 kg skummjök (11,5 × 10 = 115 öre), för 1 kg fet torrmjök (24—25 procent fetthalt) 8,9 kg mjök med fetthalt av 2,9 procent ($\frac{8,9 \times 2,9 \times 600}{100} = 155$ öre), för fet

osockrad kondensmjölk 2,1 kg mjölk med fetthalt av 3,8 procent ($\frac{3,8 \times 2,1 \times 600}{100} = 48$ öre) och för fet sockrad kondenserad mjölk 2,5 kg

mjölk med en fetthalt av 3,2 procent ($\frac{2,5 \times 3,2 \times 600}{100} = 48$ öre). Avgift

bör i fråga om torrmjölk och kondenserad mjölk kunna, liksom fallet nu är med ost, upptagas för vara, som tillverkas vid mejeri, eller som levereras från mejeri till annan än mejeri.

Jordbruksnämnden erinrar därefter om att enligt nu gällande förordning möjlighet finnes att upptaga utjämningsavgift även för mjölk, däri inbegripet skummjölk, och grädde, som för framställning av torr- eller kondensmjölk levereras från mejeri till annan än mejeri eller av mejeri användes för tillverkning av dylik vara. Hittills har dock, i enlighet med riksföreningens förslag, utjämningsavgift icke upptagits på sådan leverans resp. tillverkning. Riksföreningen har nu, såsom förut anförts, föreslagit sådan ändring av författningen att, då tillverkning av torr- eller kondensmjölk sker vid annat företag än mejeri, avgift skall kunna upptagas på den färdiga varan och att avgiften därvid skall åligga tillverkaren. Vidare föreslås att — såsom nu gäller i fråga om ost — avgift skall kunna upptagas för torrmjölk och kondenserad mjölk, som tillverkas vid mejeri eller som levereras från mejeri till annan än mejeri.

Jordbruksnämnden har emellertid, med beaktande av att utjämningsförfarandet avser att åstadkomma en utjämning av intäkterna från olika grenar av mejerirörelse, av principiella skäl icke ansett sig kunna tillstyrka riksföreningens förslag om att utvidga avgiftsskyldigheten till annan än mejeri, t. ex. torrmjölkfabrik. Därest det numera skulle prövas erforderligt att även avgiftsbelägga framställningen av torr- och kondensmjölk, bör alltså, då fråga är om annan tillverkare än mejeri, i enlighet med nu gällande författningsbestämmelser avgift upptagas för den mjölk och grädde, som för dylikt ändamål levereras från mejeri till annan än mejeri. Vid en eventuell avgiftsbeläggning av torr- och kondensmjölk uppger sig nämnden ha för avsikt att, såsom även föreslagits av riksföreningen, i tillämpningsföreskrifterna göra undantag för sådan vara, som tillverkas och försäljes till foderändamål. Likaså avser nämnden att från avgiftsskyldighet undantaga sådan skum- och kärnmjölk, som från mejeri levereras till mjölkproducent.

Mot jordbruksnämndens förslag har ledamöterna Lindskog och Odhner reserverat sig och därvid yttrat följande.

Syftet med den föreslagna författningsändringen måste enligt vår mening vara att möjliggöra en höjning av priset på skummjölk, kärnmjölk m. m. för att motverka den övergång från helmjölk, som kan föranledas av företagna eller kommande prishöjningar. Vi anser i nuvarande läge en sådan prishöjning olämplig, eftersom den skulle gå ut över de ekonomiskt sämst ställda befolkningsgrupperna. Dessutom vore en avgiftsbeläggning av kondens- och torrmjölk meningslös, eftersom motsvarande kompensationsavgifter enligt riksdagsbeslutet om prissättningssystemet ej får uttagas (prop. 1956: 165, s. 199).

Gränsdragning mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m.

Såsom förut nämnts har i anslutning till arbetet inom finansdepartementet med förslag till en ny tulltaxa inom statens jordbruksnämnd upprättats en promemoria angående gränsdragning i tveksamma fall mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m. Av innehållet i promemorian torde följande få återges.

Jordbruksnämnden har i olika sammanhang anfört synpunkter på och förslag till jämkningar i varuområdet för jordbruksregleringen, vilka är ägnade att påverka utformningen av en ny tulltaxa. Övergången till en ny tulltaxa enligt brysselnomenklatur synes dessutom i och för sig aktualisera vissa frågor om gränsdragningen mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor och om olika varugrupperns uppdelning, vilka lämpligen böra lösas redan innan förslag till ny tulltaxa lägges fram. I det följande har sammanfattats de synpunkter och förslag i förevarande hänseende, som jordbruksnämnden hittills funnit anledning att framlägga. Vad sålunda anförts illustreras i en vid promemorian som bilaga fogad sammanställning.

Levande svin. Vildsvin, som nu omfattas av jordbruksregleringen, bör i samband med övergång till brysselnomenklatur avföras därifrån.

Åtbara djurmagar, vilka f. n. såsom hänförliga till stat. nr 23:1 är en jordbruksregleringsvara, bör lämpligen vid övergång till brysselnomenklatur avföras från jordbruksregleringen.

Torkade ärter till människoföda. I brysselpositionen för denna vara ingår s. k. ryska ärter, en vara, som till skillnad från övriga varor inom positionen icke omfattas av den nuvarande jordbruksregleringen. Till undvikande av en uppdelning av positionen bör varan med tullfrihet införas under regleringen och alltså vid eventuell import draga samma avgift som övriga torkade ärter till människoföda. Varan torde f. n. icke förekomma i handeln.

Icke avfettat mjöl av oljehaltiga frön eller frukter är såsom hänförligt till stat. nr 186:5 jordbruksregleringsvara med avgiftsfrihet. Hithörande vara bör vid övergång till brysselnomenklatur i avgifts- och tullhänseende jämställas med omdolda fetträvaror. Detta skulle bl. a. innebära, att mjöl av linfrö, ricinusfrö, oiticicafrö och bokollon avfördes som jordbruksregleringsvaror.

Fettsyror och sura oljor från raffinering. I sitt yttrande över tulltaxekommitténs betänkande har jordbruksnämnden förklarat sig icke ha anledning till erinran mot kommitténs förslag, att fettsyror med ett jodtal av minst 160, oavsett fettsyrans ursprung, avfördes ur jordbruksregleringen. Från regleringen är redan förutom olein och linoljefettsyra undantagna ricinoljafettsyra, dehydratiserad ricinoljafettsyra och ullfettsyra, för vilka jodtalet som regel icke understiger 160. Det torde fördenskull vara till fyllest att rubricera det undantagna området inom positionen med »olein, linoljafettsyra ävensom andra fettsyror med ett jodtal av minst 160».

Margarin. Positionen bör uppdelas på margarin, innehållande smör, och annan vara. Det föreslås, att margarin, som innehåller smör, i avgiftshänseende och beträffande importregleringen i övrigt skall få behandlas som smör.

Glass, glasspulver och puddingpulver är jordbruksregleringsvaror, om de beretts av mjölk eller ägg. I sitt yttrande över tulltaxekommitténs betänkande har jordbruksnämnden föreslagit, att till jordbruksregleringen skulle

i varje fall hänföras under nr 18.06 och 21.07 fallande glass och glasspulver av alla slag (oberoende av råvarans beskaffenhet) ävensom under dessa nummer fallande puddingpulver, beredda av mjölk eller ägg. Nämnden har intet att erinra mot att även på annat sätt beredda puddingpulver, hänförliga till nr 18.06 och 21.07, föres över till regleringen. Till nr 19.02 hänförligt puddingpulver synes däremot icke böra medtagas, så länge övriga varuslag i kap. 19 ligger utanför regleringen.

Soppor, innehållande mer än 20 procent fett. I sitt yttrande över tulltaxekommitténs betänkande har nämnden föreslagit, att varan flyttas över till jordbruksregleringen i likhet med vad som redan har skett i fråga om såser med samma fetthalt.

Till 21.07 hänförliga näringsmedel. Jordbruksnämnden har i sitt yttrande över tulltaxekommitténs betänkande ansett, att samtliga varor under positionen — med undantag av icke alkoholhaltiga beredningar för framställning av drycker — i princip borde inbegripas i jordbruksregleringen och som minimikrav uppställt, att i varje fall andra hit hänförliga beredningar av glass och glasspulver än sådana av mjölk och ägg överfördes till regleringen. Beträffande avgiftsbeläggningen av andra varor utom regleringen, som kunde komma att hänföras till 21.07, förklarade nämnden sig vilja återkomma, när frågan härom blev aktuell. Då det alltjämt synes råda tvekan om vilka slag av varor som här kan komma i fråga, har nämnden ansett sig f. n. — bortsett från vad förut uttalats om puddingpulver — icke böra föreslå någon ändring i den nuvarande uppdelningen.

Beredda fodermedel. Ur den grupp varor under nr 23.07, som redan ligger under jordbruksregleringen, är önskvärt att få utbrutet fodermedel, vari torrmjök ingår, för att varan — till förhindrande av ett kringgående av importskyddet för torrmjök — skall kunna beläggas med samma avgift som torrmjök. Nämnden har tidigare i ett aktuellt fall hos generaltullstyrelsen anhållit, att varan måtte tulltaxeras såsom torrmjök, en framställning som styrelsen dock genom beslut den 22 maj 1957 förklarat sig förhindrad att tillmötesgå.

Sockerarter, kemiskt rena, andra än sackaros. Det torde här vara fråga om varor med väsentligt högre pris än motsvarande sockerarter i vanlig kvalitet, som framförallt användes som råvara för farmaceutiska specialiteter o. d. Nämnden har intet att erinra mot att positionen avföres ur jordbruksregleringen.

Blånor av manillahampa m. m. bör i samband med övergång till brysselnotenklatur avföras ur jordbruksregleringen.

Beredda glätt-, appretur- och kärnbindemedel, innehållande stärkelse eller stärkelseprodukter. Inbegripna i jordbruksregleringen och avgiftsbelagda är nu produkter i andra förpackningar än detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kg netto. Övriga är tullbelagda. Jordbruksnämnden befriar emellertid från fall till fall från avgift för vara, som innehåller högst 20 procent stärkelse eller stärkelseprodukter. Dylika varor kan alltså införas utan såväl avgift som tull. För att undvika denna inadvartens kan tänkas en lösning efter ettdera av följande alternativ.

I. Hela positionen behålles under jordbruksregleringen men produkter med en stärkelsehalt av högst 20 procent belägges med en avgift, som är ägnad att skänka den inhemska industrien ett skäligen manufaktureringsskydd men icke innefattar skydd för den inhemska stärkelseproduktionen.

II. Nämnden får i varje särskilt fall taga ställning till om varor med hänsyn till stärkelsehalten — över 20 procent resp. högst 20 procent — skall beläggas med införselavgift eller icke. Om avgift skall utgå, blir varan såsom jordbruksregleringsvara tullfri. I motsatt fall belägges den med tull.

Nämnden tillstyrker för sin del en lösning enligt alternativ II.

Uttagande av sockerskatt för i vissa importerade jordbruksregleringsvaror ingående socker

I en inom statens jordbruksnämnd den 28 februari 1958 upprättad promemoria föreslås, att nämnden bemyndigas att i fråga om vissa såser, fett-emulsioner, bakhjälpmedel och wafers utöver redan utgående avgifter för sockerinnehållet i ifrågavarande produkter, vilka införes till riket, även uttaga belopp, som motsvarar den fr. o. m. den 5 februari 1958 utgående sockerskatten. De medel, som inflyter härigenom, föreslås nämnden skola inleverera till statsverket i särskild ordning. Till stöd för förslagen anföres i promemorian i huvudsak följande.

Enligt bestämmelserna i förordningen den 7 juni 1956 (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. och kungörelsen den 7 juni 1956 (nr 417) med tillämpningsföreskrifter till sagda förordning omfattar fettvaruregleringen bl. a. följande produkter av livsmedelsindustri.

Stat. nr	Varuslag
279: 3	Såser, innehållande mer än 20 % fett
292: 2—5,	Fettemulsioner, andra än bakhjälpmedel, innehållande mer
292: 11	än 10 % fett
	Bakhjälpmedel:
292: 8	innehållande mer än 10 % men ej över 24 % fett
292: 9	innehållande mer än 24 % men ej över 60 % fett
292: 10	innehållande mer än 60 % fett
299: 6, 299: 10	Wafers, innehållande mer än 20 % fett

Enligt nyssnämnda bestämmelser får ifrågavarande varor ej införas till riket utan att därför erlägges införsel- och regleringsavgift för fettinnehållet. Införselavgift utgår vidare för andra jordbruksvaror än fettvaror, i den mån sådana jordbruksvaror ingår i de produkter, som omfattas av fettvaruregleringen. En del av ifrågavarande varor brukar innehålla socker. Sålunda importerades under år 1957 följande varor, vari socker ingick, nämligen 16 532 kg bakhjälpmedel, 11 831 kg såser och 11 540 kg wafers eller sammanlagt 39 903 kg.

Numera utgår skatt med 20 öre per kg för socker, som inom landet användes för tillverkning av ifrågavarande produkter. För att de inhemska tillverkarna av dessa produkter ej skall komma i konkurrensunderläge gentemot utländska tillverkare bör skatt även utgå på socker, som ingår i här avsedda fettvaruprodukter, vilka införes till riket.

Departementschefen

Grunderna för fortsatt stöd åt lin- och hampodlingen från och med 1957 års skörd behandlades vid 1956 års riksdag (prop. 1956: 38; JoU 6; rskr. 130). Vissa ändringar i och kompletteringar av sagda grunder beslutades av 1957 års riksdag (IX ht 1957, p. 108; prop. 1957: 147; JoU 31; rskr. 338).

I anslutning härtill har statens jordbruksnämnd, såsom framgått av det föregående, från nämndens clearingkassa för fettvaror till ett särskilt konto, benämnt linoljekassan, överfört ett belopp av 4 000 000 kronor för att användas till stöd för en av beredskapsskäl motiverad fortsatt odling av oljelin samt till stöd för spånadslinodlingen genom omhändertagande och avyttring av oljefrö från dessa odlingar.

I fråga om 1958 års skörd av oljelinfrö och spånadslinfrö har jordbruksnämnden, som förut redovisats, efter förhandlingar med Sveriges oljeväxtodlares centralförening samt Riksförbundet Lin och hampa föreslagit ett jämfört med år 1957 från 75 till 70 öre för kilogram sänkt garantipris, avseende leverans från odlare av frö med 18 procent vattenhalt och 96 procent renhet. Nämnden har vidare föreslagit, att prisgarantien skall begränsas att avse en kvantitet av högst 2 000 ton oljelinfrö och en kvantitet av högst 2 000 ton spånadslinfrö av nyssnämnda kvalitet. Som skäl för denna inskränkning i prisgarantien har nämnden anfört, bland annat, att den ansett det angeläget att begränsa oljelinodlingen, till vilken statligt stöd primärt lämnas av beredskapsskäl, till vad som kan anses erforderligt för att göra det möjligt att upprätthålla ett önskvärt inhemskt lager av utsäde samt att hos odlarna vidmakthålla kunskap om oljelinodlingen. Samma begränsning av prisgarantien som i fråga om oljelinfrö har nämnden ansett skälig i fråga om spånadslinfrö. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag fastställt det föreslagna garantipriset och förordnat om angivna begränsning av prisgarantien. För infriande av garantien torde liksom för 1957 års skörd få tagas i anspråk medel ur jordbruksnämndens omförmälda linoljekassa.

Vad därefter angår linhalm har jordbruksnämnden efter förhandlingar med Riksförbundet Lin och hampa föreslagit en sänkning av riktpriiset med 2 öre för kilogram till 20 öre för kilogram för 1958 års skörd. Därvid har hänsyn tagits till de priser, som kunnat erhållas för den vid beredningen av 1957 års skörd framvunna linfibern, samt till den sannolika prisutvecklingen för linfiber på världsmarknaden. Kungl. Maj:t har med bifall till jordbruksnämndens förslag tidigare denna dag fastställt riktpriiset för 1958 års skörd av linhalm till 20 öre för kilogram.

I fråga om hampahalm har jordbruksnämnden efter överläggningar med Riksförbundet Lin och hampa icke funnit anledning att för 1958 års skörd föreslå någon ändring av det för 1957 års skörd fastställda riktpriiset av 15 öre för kilogram. I enlighet med nämndens förslag har Kungl. Maj:t tidigare denna dag fastställt riktpriiset för hampahalm av 1958 års skörd till 15 öre för kilogram.

Vad angår jordbruksnämndens förslag i fråga om stödåtgärder för fodersäds export torde jag liksom nämnden få erinra om att jämlikt beslut av 1955 års riksdag för dylika stödåtgärder endast får användas medel, som influtit genom utförselavgifter för fodersäd och andra fodermedel. Såsom jordbruksnämnden anfört har emellertid prisförhållandena och marknadsläget för fodersäd och animalieprodukter utvecklats på ett sådant sätt,

att frågan om möjligheten att även anlita andra medel för stödjande av fodersädsexport bör prövas. För en omprövning talar enligt nämnden tillika den ökning av animalieproduktionen, som kan bli en följd av den stora fodersädsskörd år 1958, som kan förväntas vid normalt utbyte per arealenhet. Nämnden anmäler, att den tagit upp frågan med jordbrukets förhandlingsdelegation samt att nämnden och förhandlingsdelegationen kommit till full enighet om det önskvärda i att sådana avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, skall kunna användas även för att stödja export av fodersäd i sådana fall, då det med hänsyn till avsättningsförhållandena ter sig ekonomiskt gynnsammare att exportera fodersäd än att använda fodersäden för animalieproduktion och exportera de därvid framkomna produkterna. Genom en dylik fodersädsexport skulle även en minskning av behovet utav exportstöd åt övriga produktionsgrenar kunna ernås.

Vad jordbruksnämnden sålunda anfört kan jag ansluta mig till. Jag finner mig därför böra förorda, att hos riksdagen inhämtas medgivande för Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att för stöd åt fodersädsexport använda avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen. Liksom nämnden förutsätter jag, att de genom interna avgifter inflytande medlen endast skall användas vid export av fodersäd på det sätt och i den utsträckning, som i huvudsaklig överensstämmelse med nyss angivna riktlinjer kan komma att överenskommas med jordbrukets förhandlingsdelegation.

Vad angår jordbruksnämndens förslag om importreglering vid återinförsel av svensk jordbruksvara torde få erinras om att nämnden med stöd av givna bemyndiganden förordnat, att införsel av jordbruksvaror med vissa undantag, icke får ske utan importlicens. Undantagen avser bland annat införsel under förutsättning att såväl varans ursprungsland som inköpslandet är något av vissa uppräknade länder, bland vilka Sverige icke återfinnes. För återinförsel av svensk vara fordras därför licens. Införes varan i oförändrat skick utgår enligt 7 § andra stycket jordbruksvaruförordningen ingen införselavgift. Nämnden föreslår nu i anledning av vissa inträffade fall en sådan ändring av nyssnämnda förordning, att — därest undantag icke medges av nämnden — införselavgift skall erläggas jämväl vid återinförsel av svensk jordbruksvara. Vidare bör enligt nämnden i sådant fall kvantitativ importreglering få tillämpas.

Som jordbruksnämnden framhållit är det här fråga om återinförsel av produkter, som — ofta med vissa uppoffringar i prisavseende för det svenska jordbruket — redan har avlastats från den inhemska jordbruksmarknaden. Eftersom de svenska jordbruksvarorna exporteras till de priser, som kan utfås i köparlandet, kan vidare priset på en sådan vara i många fall komma att understiga de inom landet rådande priserna.

Genom att först med ekonomiskt exportstöd utföra en vara och därefter i oförändrat skick införa den utan att erlägga de avgifter, som uppställts till

skydd för den inhemska prisnivån, skulle vinstgivande affärer kunna göras. Detta har uppenbarligen ej varit avsett, då gällande bestämmelser tillkom. Jag delar därför jordbruksnämndens uppfattning, att en sådan ändring nu bör komma till stånd, att avgift skall uttagas även vid återinförsel av svensk vara. Jag biträder även nämndens förslag om tillämpning av kvantitativ importreglering. Såsom nämnden anfört bör därvid hänsyn tagas bland annat till de föreliggande pris- och marknadsförhållandena samt i vad mån importören återreglerat de prisrabatter eller bidrag, som kan ha utgått vid utförseln av den återinförda produkten. Efter införandet av den av mig nyss förordade avgiftsbeläggningen torde emellertid medgivande till återinförsel av svensk jordbruksvara som regel kunna meddelas utan att prisbildningen inom landet därigenom störes i någon nämnvärd grad. Avslag å ansökan om återinförsel bör därför, såsom nämnden anfört, komma i fråga endast i de särskilda fall, där återinförseln avser mera betydande, vid exporten prisrabatterade partier och importskyddet vid återinförseln med hänsyn till rådande avgifts- och fraktförhållanden är avsevärt lägre än den icke återreglerade prisrabatt, som åtnjutits vid utförseln. Å andra sidan torde i motsatta fall icke blott böra lämnas medgivande till återinförsel utan skäligen även böra meddelas befrielse, helt eller delvis, från den vid importtillfället gällande införselavgiften.

I enlighet med det anförda torde förslag till *förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.* böra föreläggas riksdagen till antagande. Vid uppgörande av förslaget till sådan förordning har hänsyn tagits till den ändring i nämnda paragraf, som föreslagits i propositionen 1958: 98 angående ändrade bestämmelser om resandes rätt att fritt införa jordbruksregleringsvaror.

Jag torde nu få behandla frågan beträffande *ändrade bestämmelser om utjämningsavgift å mjölk, grädde och ost* enligt förordningen den 10 juli 1947: 378. Såsom jordbruksnämnden framhållit är enligt förordningens nuvarande lydelse de utjämningsavgifter, som kan uttagas för skum- och kärnmjök, blygsamma, enär avgifterna skall beräknas efter fettinnehållet. Genom att såsom nämnden föreslagit införa en särskild av fettinnehållet oberoende utjämningsavgift för skum- och kärnmjök skulle emellertid möjligheter skapas att reellt kunna inlemma även dessa varor i det för utjämning av intäkterna från olika grenar av mejerirörelse gällande systemet. I nuvarande läge torde det icke vara betydelselöst, att mejeriintäkter av skum- och kärnmjök genom utjämningsförfarandet får medverka till förbättring av priset på den mjök, som användes för smörtillverkning.

I konsekvens med det sålunda föreslagna bör även torr- och kondensmjök med ringa fetthalt kunna — såsom för närvarande sker i fråga om ost med låg fetthalt — beläggas med särskild, för den färdiga varan bestämd avgift. Svenska mejeriernas riksförening har föreslagit, att dylik av-

gift skall kunna uttagas även av annan tillverkare än mejeri. På av jordbruksnämnden anförda skäl bör emellertid en dylik utvidgning icke ske.

I enlighet med riksföreningens förslag förordar jordbruksnämnden, att den särskilda utjämningsavgiften för skum- och kärnmjolk (mjolk med fetthalt ej överstigande 1,5 procent) fastställs till högst 10 öre per kilogram. Vidare föreslås, att beloppet för den högsta generella avgiften höjes från 50 till 60 öre per 100 gram mjölkfett. Med utgångspunkt från de sålunda förordade avgifterna och den vid tillverkningen av respektive vara beräknade mjölkåtgången har de särskilda utjämningsavgifterna beräknats till högst 120 öre per kilogram för torrmjolk med fetthalt ej överstigande 20 procent och högst 50 öre per kilogram för kondenserad mjolk med fetthalt ej överstigande 8 procent. För ost med lägre fetthalt i torrsubstansen än 45 procent samt margarinost föreslås de högsta avgifterna till oförändrade belopp, 125 respektive 50 öre per kilogram.

De sålunda föreslagna högsta utjämningsavgifterna finner jag mig böra godtaga.

Förslag av nu angivet innehåll till *förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjolk, gräddor och ost* torde böra föreläggas riksdagen till antagande. I fråga om tillämpningen av de nya bestämmelserna har jag ej funnit skäl till erinran mot riksföreningens av jordbruksnämnden tillstyrkta förslag, att vid avgiftsbeläggning av torr- och kondensmjolk undantag skall göras för sådan vara, som tillverkas och försäljes till foderändamål, ävensom att från avgiftsskyldighet undantages sådan skum- och kärnmjolk, som från mejeri levereras till mjolkproducent. Två av jordbruksnämndens ledamöter har reserverat sig mot nämndens förslag med hänsyn till att enligt deras mening syftet med den föreslagna författningsändringen skulle vara att möjliggöra en höjning av priset på skum- och kärnmjolk för att motverka den övergång från helmjolk, som kan föranledas av företagna eller kommande prishöjningar. Emellertid förutsätter jag, att nämnden ej medger sådant uttagande av utjämningsavgift på skum- och kärnmjolk, som skulle medföra sådana konsekvenser som de av reservanterna berörda.

I propositionen 1956:165 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. regleringsåren 1956/57—1958/59 anförde föredragande departementschefen, bland annat, att det, sedan resultatet av pågående tulltaxerevision framlagts, kunde bli aktuellt att i förordningarna berörande jordbruksprisregleringen redovisa varorna under andra beteckningar än de i hittillsvarande tulltaxa med statistisk varuförteckning använda. Departementschefen anförde vidare, att han förutsatte, att de ändringar i de föreslagna författningarna, som kunde föranledas av anförda förhållanden, ävensom andra ändringar av huvudsakligen redaktionell natur, varav behov kunde uppkomma, skulle få vidtagas av Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande. Nämnda uttalande lämnades utan erinran av riksdagen.

Sedan det nya prissystemet för jordbruksprodukter införts har i olika sammanhang anförts synpunkter på och förslag till jämkningar i varuområdet för jordbruksregleringen. Vid arbetet med utformningen av en ny tulltaxa inom finansdepartementet, vilket arbete även innefattat övergång till en ny nomenklatur, den s. k. brysselnomenklaturen, har också aktualiserats vissa frågor om gränsdragningen mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor och om olika varugrupperns uppdelning. Såsom chefen för finansdepartementet anförde i propositionen 1958: 90 med förslag till ny tulltaxa, m. m. har också vissa jämkningar förutsatts. I anslutning härtill samt till den förut i huvudsak återgivna, inom jordbruksnämnden upprättade promemorian angående gränsdragning mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m. torde jag få framlägga följande förslag.

Till jordbruksregleringen torde böra överföras (i det följande anges dels nuvarande statistiskt nummer, dels tulltaxenummer enligt brysselnomenklaturen) s. k. ryska ärter (ur 118; ur 07.05) samt sopp- och buljongpreparat m. m., innehållande mer än 20 procent fett (ur 279: 1, ur 280: 1—2 m. fl.; ur 21.04, ur 21.05). Ifrågavarande varor bör därvid avgiftsbeläggas såsom torkade ärter respektive såser med mer än 20 procent fetthalt. Glass, glasspulver och puddingpulver är för närvarande jordbruksregleringsvaror, om de beretts av mjölk eller ägg. Dylika varor torde, oberoende av råvarans beskaffenhet, böra hänföras till jordbruksregleringen och avgiftsbeläggas som de till regleringen redan hänförliga varuslagen. Till 19.02 i förslaget till tulltaxa hänförliga produkter av ifrågavarande slag synes dock icke böra medtagas, så länge övriga varuslag i sagda nummer ligger utanför jordbruksregleringen. I den nya tulltaxan redovisas eljest ifrågavarande varor under dels 18.06, dels 21.07. Till sistnämnda tulltaxenummer kan även komma att hänföras andra produkter, som helt eller delvis består av jordbruksreglerade varor. Även dessa produkter torde böra hänföras till jordbruksregleringen. I avvaktan på vilka slag av varor som kan komma i fråga bör dessa tills vidare icke avgiftsbeläggas. Kungl. Maj:t torde emellertid böra erhålla riksdagens bemyndigande att avgiftsbelägga samtliga till 21.07 hänförliga varor med undantag av i tulltaxeförslaget särskilt upptagna, icke alkoholhaltiga beredningar för framställning av drycker.

Från jordbruksregleringen bör avföras levande vildsvin (ur 9; ur 01.03), ätbara magar och dylikt av får, häst, nötkreatur eller svin (ur 23: 1; ur 05.04), fettsyror med ett jodtal av minst 170, oavsett fettsyrans ursprung (ur 258: 2; ur 15.10), andra kemiskt rena sockerarter än sackaros (ur 290: 1—2, ur 291; 29.43), hampblår av annan än vanlig mjuk hampa (ur 911; ur 57.02, ur 57.04) samt färskpotatis under tiden 6 juni—5 juli (ur 106, ur 107: 4; ur 07.01).

I detta sammanhang torde vidare icke avfettat mjöl av linfrö, ricinusfrö, oiticicafrö och bokollon (ur 186: 5; ur 12.02) böra avföras från jordbruksregleringen. Icke avfettat mjöl av andra oljehaltiga frön eller frukter, med undantag av senapsmjöl (ur 186: 5; ur 12.02) bör samtidigt i införselav-

giftshänseende jämställas med omalda fettråvaror (157, 203—205, 207: 1, 207: 4, 208: 2; 12.01). I enlighet med vad som föreslås i den inom jordbruksnämnden upprättade promemorian synes margarin, konstister och annat berett ätbart fett (274—276; 15.13), som innehåller smör, böra i avgiftshänseende och beträffande importregleringen behandlas som smör. För att förhindra ett kringgående av importskyddet för torrmjök bör vidare fodermedel, vari torrmjök ingår (ur 372: 3 m. fl.; ur 23.07), med undantag av hundbröd, vitaminfodermedel och mineralfodermedel, beläggas med samma avgifter som torrmjök.

Beredda glätt-, appretur- och kärnbindemedel, innehållande stärkelse eller stärkelseprodukter (ur 620: 3; ur 38.12, ur 38.19), ingår vid import i andra förpackningar än detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kilogram netto, i jordbruksregleringen och är avgiftsbelagda. Någon ändring härutinnan synes ej böra ske. Jordbruksnämnden befriar emellertid med stöd av ett i propositionen 1956: 165 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. gjort uttalande (s. 164), vilket lämnats utan erinran av riksdagen, från fall till fall från avgift för dylik vara, som innehåller högst 20 procent stärkelse eller stärkelseprodukter. Ifrågavarande produkter kan alltså införas utan avgift eller tull. I detta sammanhang torde emellertid få erinras om att chefen för finansdepartementet vid avvägningen mellan tullfria och tullbelagda varor av nu förevarande slag i propositionen 1958: 90 med förslag till ny tulltaxa, m. m. förutsatt, att jordbruksnämnden vid utnyttjande av sina dispensmöjligheter med avseende å importregleringen icke medger befrielse för den del av föreskrivna införselavgifter, som är att anse som manufaktureringsskydd för industriproduktion i egentlig mening.

Därest riksdagen ej har något att erinra häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser i nu berörda frågor angående gränsdragning mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m. Bestämmelserna torde böra träda i kraft samtidigt med den nya tulltaxan, d. v. s. den 1 januari 1959.

Uttagande av sockerskatt för i vissa importerade jordbruksregleringsvaror ingående socker. Enligt gällande författningar omfattar jordbruksregleringen även vissa produkter av livsmedelsindustri, i vilka förutom fett ingår bland annat socker. Av betydelse i detta sammanhang är enligt den förut återgivna, inom jordbruksnämnden upprättade promemorian följande varor (inom parentes anges statistiskt nummer enligt nuvarande nomenklatur), nämligen såser, innehållande mer än 20 procent fett (279: 3), fettemulsioner, andra än bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 procent fett (292: 2—5, 292: 11), bakhjälpmedel, dels innehållande mer än 10 procent men ej över 24 procent fett (292: 8), dels innehållande mer än 24 procent men ej över 60 procent fett (292: 9), dels innehållande mer än 60 procent fett (292: 10), samt wafers, innehållande mer än 20 procent fett (299: 6, 299: 10). Vid införsel till riket av nu nämnda varor

erlägges till jordbruksnämnden dels införsel- och regleringsavgift för fettinnehållet, dels införselavgift för andra i varorna ingående jordbruksvaror än fettvaror, däribland socker.

Från och med den 5 februari 1958 utgår skatt med 20 öre per kilogram för socker. Skatten uttages bland annat för socker, som inom landet användes för tillverkning av nyssnämnda jordbruksregleringsvaror. Vid import av varorna uttages emellertid icke den särskilda sockerskatten. I fråga om sockerhaltiga varor, vilka icke tillhör jordbruksregleringen, har skatten å socker beaktats vid avvägningen av tullsatserna i det förslag till ny tulltaxa, som framlagts i propositionen 1958:90. I enlighet med denna princip synes även importen av nu ifrågavarande varor böra belastas med sockerskatten. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande, jordbruksnämnden bör därför bemyndigas att vid införsel av nämnda varor — utöver redan utgående avgifter — för sockerinnehållet i varorna uttaga belopp, som motsvarar sockerskatten. Efter ikraftträdandet av den nya tulltaxan torde bemyndigandet, i överensstämmelse med vad som i det föregående anförts beträffande avgiftsbeläggning av varor, hänförliga till 21.07 i nämnda taxa, böra utsträckas till att omfatta hela detta nummer med i berörda sammanhang angivet undantag.

Därest riksdagen ej har något att erinra häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser i ämnet. De medel, som inflyter genom uttagande av omförmälda, mot sockerskatten svarande belopp, torde av jordbruksnämnden tillgodoföras inkomstiteln varuskatt.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

dels antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost;

dels medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för stöd åt odlingen av oljelin, spånadslin och hampa under regleringsåret 1958/59 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående;

dels medge Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd att för stöd åt fodersädsexport använda avgiftsmedel, som internt upptagits inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t utfärda bestämmelser i fråga

om gränsdragningen mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i det föregående;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande, statens jordbruksnämnd att vid införsel av förut angivna såser, fettemulsioner m. fl. sockerhaltiga produkter för sockerinnehållet i varorna uttaga belopp, som motsvarar sockerskatt, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i det föregående.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Malte Olsson